

Miyelom Hastaları COVID-19 Enfeksiyonu ile Gerçekten Büyük Risk Altındalar mı?

30 Nisan 2020

Geçen hafta Washington Post'ta yayımlanan ve koronavirüs bulaşmış kanser hastaları için riskin daha yüksek olduğunun belirtildiği raporın ardından miyelom topluluklarında yeniden endişe hakimdi. Öncelikle bu durumun, miyelomun ABD'den çok daha farklı biçimde tedavi edildiği Çin'de son derece sınırlı bir deneyime dayandığını vurgulamak isterim.

Çalışmada yer alan 105 hastanın sadece 9'u lösemi, lenfoma ve miyelom dahil olmak üzere – sadece miyelom değil - kan kanseri tanısı almıştı. Bu rapora dair çok fazla detaya sahip değiliz, ancak 9 hematolojik kanser hastasından 3'ünde tedavinin sonuçlarının daha yetersiz olduğu belirtiliyor; yani muhtemelen bir veya iki miyelom hastasından bahsedebiliriz. Ancak hastalara dair hiç bir bilgi olmadan bir yorum yapmak zor.

Unutmayalım ki miyelom sonuçları hakkında herhangi bir yorum yapmak için henüz yeterli bilgiye sahip değiliz. Bununla birlikte, ABD ve dünyanın dört bir yanındaki önemli bilgiler Çin'deki rapordan farklı bir tablo çiziyor. İstisnalar dışında, COVID-19 enfekte olan miyelom hastalarına (ÇOK AZ var) ilişkin sonuçlar bir hayli başarılı:

- Dr. Rafat Abonour (Indiana Üniversitesi), bu hafta paylaştığı tweet'te Revlimid tedavisiyle remisyonda olan COVID-19 enfekte bir hastanın şimdi iyi durumda olduğunu belirtti.
- Cleveland Clinic'in miyelom programında, takip edilen 1000 hastanın sadece 2'sinin testi pozitif çıktı ve bu hastalar da gayet iyi durumdadır.
- Yoğun çalışan Kaliforniya'daki San Francisco Üniversitesi (UCSF) miyelom merkezi ise hiç COVID-19 pozitif hasta bildirmedi.
- Asya-Pasifik bölgesinde, birkaç miyelom hastasının testi COVID-19 için pozitif çıktı ve yine neredeyse hepsi iyi durumda.

ABD'de virüs enfeksiyonu için ana risk faktörleri ve ciddi sonuçları, hâlâ kanserle bağlantılı görünmüyor. Hipertansiyon, obezite, diyabet, kronik akciğer veya böbrek hastalıkları temel risk gruplarını oluşturuyor. Ki bu hastalıkların hepsi, COVID-19 virüsünün hücrelere bağlandığı ACE2

reseptörünün ekspresyonu ile ilişkili. Bu aktivite, vücudun virüse karşı geliştirdiği bir hayli karmaşık bir tepki sürecini tetikliyor. Bu tepki, akciğerde ve diğer organlarda çeşitli hasarlara ve genç bireylerde meydana gelen inme gibi kardiyovasküler komplikasyonlara neden oluyor.

Miyelom hastaları için iyi haber şu: Tedavilerinin çoğunlukla anti-enflamatuar özelliği bulunuyor ve bu, tehlikeli sonuçlar doğuran aşırı reaksiyon sürecinin bastırılmasında yardımcı olabiliyor.

Yeni Anormale Doğru İlerlerken Global Bir Rehber

Yeni normalin nasıl olacağına dair detayları araştırdığımızda açıkça görünüyor ki; bu aslında anormal bir durum olacak – yani buna ‘yeni anormal’ diyebiliriz. - Şimdilik, miyelom hastaları için önerilerimiz değişmediğini söyleyebiliriz: Lütfen evde kalın ve çok gerekirse sınırlı ve dikkatli bir şekilde kalabalık ortamlarda bulunun, tabii maskeyle.

Peki gün içinde COVID-19 hakkındaki bir yığın bilgiye maruz kalırken, bu bilgiler arasında hangi gerçekler gelecekteki karar verme süreçlerimize rehberlik edecek?

İtalya'nın Öğrettikleri

Nisan'da İtalya'da tatil yapmayı planlayan biri olarak, COVID-19 enfeksiyonu Kuzey İtalya'daki Lombardiya bölgesine çarptığında işlerin nasıl bu derece yanlış gittiğini anlamak için konuyla normalde yapacağımdan daha çok ilgilenir hale geldim. Los Angeles Times'ın son dönemdeki makalesinin başlığında da belirtildiği gibi İtalya'daki virüs felaketi “dünya için bir ders” niteliğindedir gerçekten. Bu durum tam anlamıyla bir ‘kusursuz fırtına’ya dönüşmüştü.

İtalya'yı düşündüğünüzde haliyle inişli çıkışlı güzel yamaçlar ve tepelere kurulu eski köyler geliyor aklımıza. Ancak, ortaya çıkan salgının vurduğu Milano'nun dış kesimlerindeki Lombardiya bölgesi, İtalya'nın endüstriyel kalbi. Bu bölge İtalya'nın GSYİH'sinin yüzde 20'sini oluşturuyor ve yoğun bir nüfusa sahip. 65 yaşın üzerindeki bireylerin oranı yüksek ve İtalya'daki bakım evlerinin yüzde 20'sinden fazlası burada bulunuyor. Ayrıca yerli tasarımcılar tarafından üretilen deri ve tekstil üreticileri Çinli çalışanlar istihdam ediyor ve bu çalışanlar Çin'le yoğun temas halinde. Virüsün Ocak 2020'de ve büyük

olasılıkla Aralık 2019'da, Çin'den bu bölgeye ulaştığı düşünülüyor. (Bununla birlikte, Milano'daki bir araştırma ekibi virüsün Almanya'dan İtalya'ya gelmiş olabileceğine inanıyor). Çin'den uçuşlar 31 Ocak'ta durduruldu, ancak çok geç kalınmıştı. Şubat ayı başlarında, virüsün toplumda yayılımı kayıt altına alındı ve hastanelerin kapasitesi hızla doldu.

Bütçe kesintileri nedeniyle kaynaklar sınırlıydı:100 bin kişi başına 8.6 yoğun bakım yatağı düşüyordu (örneğin Almanya'da bu rakam 100 bin kişi başına 33.9 yatak). Giderek daha da kötüleşen COVID-19 hastalarının bakımı, yeterli donanımı olmayan yerel doktorların omuzlarına bırakıldı. 'Evde kal' çağrıları 7 Mart'a kadar uygulanmadığı için 26 Mart'ta tam bir kilitlenme ile işler daha da sarpa sardı. Çünkü o zamana dek bu çağrılar söz sahibi imalat sanayicileri tarafından engellenmişti. Daha sonra, salgının etkisi bakım evlerinde hissedilmeye başladı ve sorunlar giderek arttı.

- **Ana fikirler:**

- Enfeksiyonların izlenmesi ve karantina önlemlerini uygulamak imkansız hale gelmeden önce erken uyarı işaretlerine uyun.
- Acil bakım ihtiyaçları karşılanamayacak hale gelmeden ve durum kontrolden çıkmadan önce gerçek zamanlı testleri kullanmak hayati önem taşıyor.
- En savunmasız kişilere ve özellikle insanların toplu halde ve birbirie yakın şekilde yaşadığı, çalıştığı veya toplandığı yerlere özel dikkat gösterilmesi gerekiyor.

Yeni Zelanda, İsveç, İzlanda ve Kore'den Çıkarılacak Olumlu Dersleri

Yeni Zelanda, İsveç ve İzlanda, COVID-19'u kontrol etmek için farklı yaklaşımlar benimsediler ve hepsi ülkeleri adına en iyi yöntemi aradıkları için farklı öncelikleri dengelemeyi başarıyorlar.

- **Yeni Zelanda, COVID-19'un yok edilmesi:** Epidemiyolog Dr. Michael Baker, 23 Mart'ta başlayan bir seyahat kısıtlaması ile sınırları kapattı. Yoğun şekilde test yaparak, temas izlemi ve gözetimi sıkı tutarak virüsü ortadan kaldırmak için bir hamle yaptı. Beş milyon nüfuslu bir ülkede, sadece 17 ölümün olması stratejinin geçerliliğini destekliyor. Bu fantastik bir başarı olsa da, Yeni Zelanda nüfusu COVID-19'a sınırlı oranda maruz kaldı. Ülke yeniden açıldığında, nüfusunun tamamı COVID-19 enfeksiyonu riski altında olacak. Şu

an güvendeler ama gelecekte insanlarını korumak için bir aşıya ihtiyaç duyacaklar.

- **İsveç, sürü bağışıklığı:** İsveç tam tersi bir yaklaşım uyguluyor. Ülke, en savunmasız kişileri korurken, restoranlar ve parklar gibi yerlerde normal sosyal aktivitelere izin veriyor. Bu, birçok kişinin COVID-19'a maruz kaldığı anlamına geliyor. Şu anda Stockholm'deki insanların yüzde 25'inin koronavirüse maruz kaldığı ve muhtemelen bağışıklık kazandığı tahmin ediliyor. Ülkenin halk sağlığı yetkililerince benimsenen bu yaklaşım, aslında İsveçlilerin sağduyulu davranıp, kendiliğinden yabancılarla teması sınırlandıracakları fikrine dayanıyor. Bu fikre göre global olarak kısıtlamalar gevşetildiğinde, dışarıdan gelecek risklere karşı İsveç'te dayanıklı bir nüfus oluşabilecek. Bireylerin yüzde 50'sinden biraz fazlası virüse maruz kaldığında, ideal olarak sürü bağışıklığına ulaşıldığı söyleniyor. Bir aşı beklemeden hemen bu yönde hareket etmek gerçekten cesurca (bazı eleştirmenlere göreyse ahmakça) bir tavır.
- **İzlanda — test, izlem yapma ve dizileme:** Ülkenin Başbakanı Katrín Jakobsdóttir, nüfusun yüzde 12'sinde gerçekleştirilen yoğun testlerle bilim insanlarının tavsiyelerini izledi. DeCode Genetics'in CEO'su (IMF Black Swan destekli iStopMM projesinin ev sahibi) Prof. Kari Stefansson, iyi bir temas izlem ve karantina uygulamasıyla virus tespit edilen kişilerdeki ve temas ettiklerindeki virüs diziliminin başarılı bir şekilde takip edilmesini sağladı. Vakaların yüzde 93'ünde hükümet, enfekte bir hastanın COVID-19'a nasıl ve nerede maruz kaldığını öğrendi. Bu, turizme bu kadar bağımlı bir ülke olan İzlanda için çok önemli olan yeniden açılış stratejileri için plan yapmasına izin verdi. COVID-19 ile mücadele etme konusundaki bu övgüye değer çabaların takdir edilmesi gerekiyor.
- **Kore — yüksek yoğunluklu ortamlar:** Kore'de yayınlanan yeni bir rapor, huzurevleri, yüksek katlı kompleksler, fabrikalar ve gemiler dahil olmak üzere yüksek yoğunluklu ortamlardaki salgınlarla etkili bir şekilde başa çıkma konusunda mükemmel rehberlik sunuyor. Kore'deki yüksek katlı binalardan oluşan bir komplekste yeni vaka kümeleri ortaya çıktığında yetkililer bu alanı derhal kapattı. Vakaların yüzde 43'ününün 19 katlı karma ticari/meskun binanın en yoğun, en dar alanı olan 11. katının bir bölümünden geldiği ortaya çıktı. Enfekte bireylere ilişkin temas izlemi hemen başlatıldı ve salgın kontrol altına alındı.

İlerlemek İçin Stratejiler

- **Remdesivir çalışmasının başarısı:** Bu hafta bildirilen ilk sonuçlarda, deneysel ilaç remdesivir, sağ kalımı bir parça iyileştirdi ve yoğun bakım ihtiyaçlarının süresini dört gün azalttı. İlave sonuçlar heyecanla bekleniyor. Anthony Fauci, sonuçların hastalar için, özellikle de yeterince erken kullanılırsa, fayda sağlayabileceğine dair iyimser düşüncesini ifade etti. Bununla birlikte, tedavi virüsün erken dönemde başkalarına bulaşmasını azaltıyor mu sorusunun henüz net bir yanıt yok.
- **Aşı gelişmeleri:** Bu hafta Oxford Üniversitesi tarafından yıl sonuna kadar geliştirilip, hazırlanabilecek bir aşığı Astra Zeneca'nın üretmeyi ve dağıtmayı kabul etmesi Yeni Zelandalılar ve dünyanın geri kalanı için çok iyi haber!
- **Karantina yorgunluğu:** řu anda baskın bir ruh halinden bahsedecek olursak, şüphesiz ki bu; karantina yorgunluğu olur. Pek çok insan yeni anormal ne olursa olsun geri dönmeye hazır. Bugün, tahrip edici faaliyetler sürekli devam etse de yaratılan tahribattan kurtulmak için 'Tabiat Ana'nın sergilediği dayanıklı tutumdan bir kez daha cesaret alma zamanı. IMF'nin 'Dayanıklılık Duvarı'ndan da gördüğümüz gibi, doğanın dayanıklılığına dair örnekler, pek çok miyelom destek grubu liderine ilham veriyor. Kuşların işbirliği yapma ve problem çözme yetenekleri hakkında yeni bir kitabın yayınlanmasını sabırsızlıkla bekliyorum.

Geleceđe İlham Verenler

Bu zor ve duygusal zamanlarda, harika bir kaynağa sahip olmak gerçekten ilham verici! Charlie Mackesy'nin "Çocuk, Köstebek, Tilki ve At" adlı kitabı, geleceğe baktığımızda sevginin, dostluğun ve nezaketin gücünü ortaya çıkarıyor. Her hayvan farklı tavsiyelerde bulunuyor. Örneğin at, çocuğun her zaman önemli olduğunu hatırlaması gerektiğini, önemli olduğunu ve sevildiğini ve bu dünyaya başka hiç kimsenin yapamayacağı şeyleri getirmesi gerektiğini düşünüyor.

Amin. Daha başka ne söylenebilir ki?